

Historia i położenie

Grybów położony jest nad rzeką Białą Tarnowską, zwaną również Dunajcówą lub Grybowską. Rzeką Białą w Grybowie Białą Tarnowską jest prawobrzeżnym dopływem Dunajca o długości 101,8 km. Biała bierze początek w Beskidzie Niskim na wysokości 900 m n.p.m. zbudowanym głównie z utworów fliszowych - piaskowców i łupków. Do Grybowa przyrost zlewni Białej jest znikomy, a jej powierzchnia na wysokości wodowskazu Grybów wynosi 209,7 km². Wpływając na teren Pogórza Ciężkowickiego Biała zwiększa powierzchnię zlewni. Dolina rzeki jest tu dość wąska wycięta w piaskowcach Pogórza Ciężkowickiego. Wzdłuż biegu rzeka przyjmuje szereg dopływów prawo- i lewo-brzeżnych m.in. potoki Kąśnianka, Zborowianka, Szwedka. Deniwelacje terenu w zlewniach dopływów wahają się między 100 a 200 m. Poniżej Tuchowa dolina Białej rozszerza się do 2-3 m, a następnie rzeka tworzy przełom przez wzgórza zbudowane z inoceramowych łupków piaskowca. Poniżej ujścia dopływu spod Ostrej Góry - Biała wypływa z Karpat do Kotliny Sandomierskiej. Na kilometrze 7,6 przyjmuje prawostronny dopływ Wątok. Zlewnia Białej w górnym i środkowym biegu rzeki ma charakter rolniczo-rekreacyjny, natomiast w dolnym biegu - charakter przemysłowy.

Zabudowa miasta Grybów znajduje się po obu stronach rzeki na wysokości 320 - 400 m n.p.m. Starówka grybowską zajmuje niegdyś obronne wzniesienie, po lewej orograficznie stronie rzeki, stromą skarpą opadające na południe i wschód, z łagodnymi stokami na zachodzie i północy. Wśród Gór Grybowskich położone są miejscowości gminy Grybów. Wsie zlokalizowane są w dolinach rzek oraz na stokach i wysokich płaszczowinach.

Wokół miasta wznoszą się Góry Grybowskie, stanowiące północno zachodnią strefę Beskidu Niskiego. Z Gór Grybowskich, wyróżniają się między innymi Góra Chełm (779 m n.p.m.), pasmo Jaworza (882 m n.p.m.), Czerszli (877 m n.p.m.) i Ubocza (820 m n.p.m.), wraz z Lisią Górą (562 m n.p.m.) oraz pasmem Maślanej Góry (753 m n.p.m.) i Jeleniej Góry (684 m n.p.m.) z rezerwatem przyrody "Jelenia Góra", w którym znajduje się usuwisko górskie z jeziorciem pousuwiskowym "Morskie Oko". Na północ od miasta i gminy wznoszą się pasma Pogórza Karpackiego zwane Pogórzem Ciężkowickim. Pogórze owo, to zachodnia część Pogórza Środkowobeskidzkiego, między dolinami Białej i Wisłoki, od południa ograniczona Obniżeniem Gorlickim, od północy Płaskowyżem Tarnowskim. Wierzchołki Pogórza tworzą płaskie garby o wysokości 320 - 440 m, zbudowane z odpornych piaskowców ciężkowickich, nad którymi góruje twardestelcowy, zalesiony grzbiet (długości 25 km) z kulminacjami:

Brzanka (538 m n.p.m.), Liwocz (561 m n.p.m.). Miejscami występują osłupienia skalne o fantastycznych kształtach (Skamieniałe Miasto pod Ciężkowicami). W roku 1995 utworzono dwa Parki Krajobrazowe: Pasma Brzanki (powierzchnia 15278 ha) oraz Ciężkowicko - Rożnowski (powierzchnia 17634 ha).

Osobliwość stanowią tu znajdujące się w dolinie Białej i na wzgórzach ławice piaskowca gruboziarnistego, stanowiące wychodnie skalne o ciekawych kształtach, a także unikalna roślinność.

W niedalekim sąsiedztwie widnieje strefa przejściowa między Beskidem Niskim a Pogórzem

Ciężkowickim, określana jako Beskid Gorlicki. Godne uwagi są wzniesienia: Cmentarna Góra (357 m n.p.m.), Łysa Góra (441 m n.p.m.) i za nią Kozia Góra (427 m), Taborówka (443 m n.p.m.). W rejonie parku miejskiego w Gorlicach wznosi się Góra Parkowa (346 m n.p.m.). Dalej za nią piętrzą się lesiste masywy z kulminacjami Łysuli (551 m n.p.m.), Zagórza (507 m n.p.m.), Bartniej (630 m n.p.m.) i Miejskiej Góry (643 m n.p.m.).

W południowo zachodnich częściach Beskidu Niskiego na uwagę zasługują Góry Hańczowskie, wśród których leży uzdrowisko Wysowa. Wyróżniają się tu wzniesienia: Lackowej (983 m n.p.m.), Ostrego Wierchu, Białej Skały (903 m n.p.m.) i Jaworzyny Konieczniańskiej (881 m n.p.m.). W Beskidzie Sądeckim szczególnie atrakcyjną grupę górską stanowi pasmo Jaworzyny między Krynica a doliną Popradu, w którym obok wcześniej wspomnianej Jaworzyny (1114 m n.p.m.) wznosi się Runek (1080 m n.p.m.), Wierch Nad Kamieniem (1084 m n.p.m.), Pisana Hala (1038 m n.p.m.). Ciekawostką jest tu "Diabelski Kamień", znajdujący się na trasie z Krynicy na Jaworzynę i rezerwat przyrody w Łosiach im. M. Czai, "Uhryń", "Łabowice", "Barnowiec". Na północ od Wierchu Nad Kamieniem (1084 m) łąwice, wychodne piaskowca i grotta. Na zachód od Gór Grybowskich i położonego na południe od nich pasma ciągnie się Kotlina Sądecka, którą toczy swe wody Dunajec.

Grybów i jego najbliższe okolice leżą w strefie klimatu podgórskiego, podobnie jak całe Pogórze Karpackie i północna strefa Beskidu Niskiego. Na południu w wyższych partiach Beskidów: Niskiego i Sądeckiego panuje już klimat górski, znacznie ostrzejszy. Pozytywnie na warunki bioklimatyczne wpływa lesistość terenu i dobra przewietrzalność dolin. Czas wegetacyjny w rejonie Grybowa wynosi 180 - 215 dni. W górach przez 170-185 dni średnia temperatura roku wynosi 5,5°C, lipca 16°C, a stycznia -3,7°C. Pierwsze przymrozki występują z początkiem października, a ostatnie w połowie maja. Liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 90-100 dni. Na terenach tych przeważają wiatry zachodnie i południowe. Zimą również wschodnie i północnowschodnie.